

دولت سیزدهم به دنبال ساماندهی کارگران ته‌لنجی و کولبری است، همچنین ایجاد شغل پایدار و درآمد کافی برای این گروه مدنظر قرار دارد.

عضو اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «ایران اقتصادی» به توانمندی دولت سیزدهم اشاره کرد

ایجاد اشتغال و درآمد پایدار برای کولبران

گفت‌وگو

۳۱ مردادماه سال جاری، نمایندگان مجلس شورای اسلامی با کلیات لایحه دوفوریتی ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی (کولبری و ملوانی) با هدف ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان، موافقت کردند. سال ۹۹ طرحی با امضای ۶۶ نماینده مجلس به هیأت رئیسه و کمیسیون تخصصی مجلس ارجاع و در فراکسیون مناطق مرزنشین نیز بررسی شد. اما دولت گذشته به آن توجهی نکرد تا اینکه ۲۳ تیرماه ۱۴۰۱، ابراهیم رئیسی به منظور برگزاری سفر استانی دولت مردمی به استان کرمانشاه، سفر کرد. این سفر برای مرزنشینان اهمیت مضاعفی داشت چراکه رئیس‌جمهور قول داد، موضوع مرزنشینان به‌صورت ویژه مورد بررسی قرار گیرد از همین‌رو دوفوریت لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی بهمن سال ۱۴۰۱ به تصویب رسید و سپس به کمیسیون اقتصادی مجلس، ارجاع شد.

ایران در میان کشورهای جهان در رتبه سوم از لحاظ داشتن مرز با همسایگان است، همچنین ۱۶ استان کشورمان مرزی است و ۳۷درصد جمعیت کشور در استان‌های مرزی حضور دارند و ...

در این میان باید گفت که ۲میلیون نفر تحصیل‌کرده بیکار در این مناطق زندگی می‌کنند. ازاین‌رو لایحه یاد شده می‌تواند تحولاتی اساسی در مناطق مرزنشین ایجاد کند. کارشناسان عنوان می‌کنند که لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی می‌تواند از واردات بی‌ضابطه و نابسامان جلوگیری کند و همچنین سبب ایجاد شفافیت اطلاعات اقتصادی در حوزه تجارت مرزی شود. در خصوص تجارت مرزی

و رویه‌ای که ضرورت دارد درباره آن طی شود با محسن بهرامی ارض‌اقدس، عضو اتاق بازرگانی ایران و معاون اسبق وزیر بازرگانی گفت‌وگویی انجام دادیم که در ادامه می‌آید.

● تجارت مرزی کشور را در قالب لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی که اخیراً کلیات آن در صحن علنی مجلس تصویب شد را چگونه می‌بینید؟

یکی از موضوعاتی که باید با جدیت مورد رصد و پایش قرار گیرد، این است که پیرو لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی، تجارت رسمی کشور دچار خدشه نشود و تجارت کشور براساس قوانین مادر باشد و همچنین سعی کنیم که از قوانین مادر فاصله نگیریم. تجارت باید توسط فعالان اقتصادی با شناسنامه انجام شود. این را نباید به دست افراد متفرقه سپرد. هدف از اینکه دولت

سیزدهم به دنبال ساماندهی ته‌لنجی و کولبری است، ایجاد شغل پایدار و درآمد کافی و همچنین استقرار آنها در منطقه خودشان است. در حقیقت دولت سیزدهم به دنبال حمایت مرزنشینان، کولبران و ملوانی، بسیار کم و قطره چکانی است و سودجویان بیشترین بهره را می‌برند. این نگرانی وجود دارد که سودجویان توسط کولبران، فضای ارزی کشور که چند وقتی است ثبات گرفته است را دچار التهاب و نوسان کنند و حتی به درآمدهای کشور، وضعیت بازار و ... لطمه بزنند. از سال‌های گذشته در مناطق مرزنشین بشدت با بحران بیکاری روبه‌رو هستیم لذا دولت سیزدهم که در حال احیا واحدهای صنعتی راکد و ایجاد واحدهای تولیدی و صنعتی با هدف افزایش نرخ اشتغال و رشد اقتصادی است می‌تواند بخشی از سرمایه‌گذاری‌ها و منابع دولتی را به سمت مناطق محروم و به‌خصوص مرزنشین هدایت کند تا ضمن ایجاد کارگاه و کارخانه، نرخ اشتغال در مناطق

یاد شده افزایشی شود.

● طی سال‌های گذشته همواره تجارت ته‌لنجی و کولبری فعال بوده است و این امر حوادث چیران‌ناپذیری هم داشته است، آیا این لایحه می‌تواند جلوی بخشی از اتفاقات تلخ را بگیرد؟

طی این سال‌ها کولبران و مأموران زیادی آسیب دیدند، دولت سیزدهم نیز قصد دارد، این‌گونه تلفات را به حداقل برساند اما برای آنکه این حوزه به‌صورت کلی ساماندهی شود باید برای مرزنشینان شغل پایدار ایجاد کرد.

● زمانی که شما در وزارت بازرگانی بودید، رویکرد چه بود؟ چرا نسبت به ایجاد شغل در آن مناطق اقدامی صورت نگرفت؟

در آن مقطع تصمیم گرفته شد که برای امرار معاش مرزنشینان، از طریق فرمانداری‌های نقاط مرزی، افرادی که کولبری را انتخاب کردند، شناسایی و برای آنها کارت پیلهوری صادر کنیم و این کارت‌ها در تعاونی‌های پیلهوری و مرزنشینی ساماندهی شود. قصد ما این بود که از این طریق اعمال سیاست کنیم به‌نحوی که چه کالایی وارد و چه کالایی که مزیت آن را داریم، صادر شود. هدف تقویت مبادلات مرزی بود. بر این اساس در رویکرد فعلی هم امیدواریم که جلوی واردات کالاهایی که مشابه آن در کشور تولید می‌شود، گرفته شود تا تولیدکنندگان داخلی از این طریق آسیب نبینند.

● برای ساماندهی وضعیت کولبران باید به چه نکاتی توجه کرد؟

برای کولبری، پیله‌وری و مرزنشینی باید تسهیلات خاص و امتیاز در نظر

گرفته شود که در لایحه ۵ بندی ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی به آن توجه شده است. اما باید پذیرفت که کنترل اینکه چه کالاهایی وارد شود یا نشود، بسیار سخت است. افرادی هستند که به مناطق مرزنشین می‌روند و پول جزئی به کولبر می‌دهند، امتیاز آنها را می‌خرند و آن کالایی که به اسم کولبری می‌آید، سر از شهرهای اصلی در می‌آورد. به‌واسطه حضور سودجویان، کولبری در هر حال اتفاق می‌افتد اما برای ساماندهی این مهم، در کنار لایحه یادشده می‌توان سرمایه‌گذاری در مناطق محروم را دنبال کرد. پیشنهاد می‌شود که از محل درآمدهای گمرکی، یارانه‌های خاص به مرزنشینان پرداخت تا کمک هزینه مرزنشینان شود. دولت قصد دارد از مرزنشینان و کولبران حمایت کند اما باید بدانیم که هیچ

زمان، کولبر صاحب کالا نیست و یک کالا مانند لباسشویی را کولبر در کوه و کمر حمل می‌کند و به ازای آن پول بسیار ناچیزی دریافت می‌کند. کولبر نباید نوکر قاچاقچی شود. شایسته شهروند ایرانی نیست که این‌گونه درآمدزایی کند. باید شأن مردم ایران رعایت شود و برای مرزنشینان شغل شرافتمند ایجاد کرد.

شاخص‌ترین مواد لایحه ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی

- به منظور رونق اقتصاد مناطق مرزی، ایجاد شفافیت و رصدپذیر کردن واردات، توزیع و عرضه کالاهای مبادله مرزنشینی، تقویت معیشت مرزنشینان و کاهش مبادلات غیررسمی در مرزهای زمینی و آبی، واردات کالا از طریق شناورهای سنتی و فلزی با ساختار لنج با ظرفیت ناخالص کمتر از (۵۰۰) تن، ملوانی (ته‌لنجی) و فعالان مرتبط با مبادلات مرزی (کولبران) به مدت پنج سال مجاز و پس از آن کالاهای وارداتی به استثنای میزان مورد نیاز مرزنشینان و اصناف مستقر در مناطق مرزی، تابع قوانین و مقررات تجارت خارجی است.
- به منظور هدایت تدریجی مبادلات غیررسمی در مرزها به چهارچوب تجارت رسمی، کالاهای وارداتی از طریق مبادلات مرزنشینی صرفاً مشمول پرداخت پنج درصد مالیات بر ارزش افزوده در مرحله ترخیص کالا و از سایر عوارض و مالیات‌ها معاف هستند.
- تمامی درآمدهای گمرکی و مالیاتی حاصل از اجرای این قانون به حساب مخصوص در خزانه‌داری کل کشور واریز و به صورت تخصیص صددرصد و مازاد بر اعتبارات مدرج در قوانین بودجه سنواتی به همان استان مرزی اختصاص و برای تقویت زیرساخت‌های مربوط به امنیت و اقتصاد مرز در استان‌های مشمول تقویت معیشت و پرداخت‌های حمایتی هدفمند و ایجاد اشتغال پایدار مرزنشینان در مناطق مشمول هزینه می‌شود.
- به منظور راهبری، نظارت و هماهنگی اجرای این قانون، کارگروهی با مسئولیت وزارت صنعت، معدن و تجارت و با عضویت ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، وزارتخانه‌های کشور، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌شود.

گزارش

۲۸ میلیارد دلار ارزش ذخایر اکتشافات معادن

اگرچه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) پیشتر راهبر و تسهیل‌گر تولید و توسعه فلزات پایه و سرمایه‌گذاری‌ها بوده و پس از آن، تقویت همکاری با بخش خصوصی، تنوع‌بخشی در تأمین مالی و توسعه زیرساخت‌ها را الگو قرار داد اما در افق

جدید؛ این راهبری تمرکز ویژه‌ای روی «دانش و بهره‌گیری از فناوری روز» دارد به گونه‌ای که افزایش بهره‌وری، ارتقای رقابت‌پذیری، توسعه ساخت داخل و کمک به استقلال اقتصادی کشور را به همراه داشته باشد و این همان نقشه استراتژیک ایمیدرو در افق جدید است.

فعال‌سازی پس از ۱۴سال وقفه

مجموع سرمایه‌گذاری‌های محقق شده از ابتدای فعالیت ایمیدرو تا پایان سال ۱۴۰۱ (در بازه ۲۰ساله) به ۲۲,۲ میلیارد دلار رسیده که شامل راه‌اندازی ۲۰۲ طرح بود. از این رقم، ۲۵۶میلیون دلار سرمایه‌گذاری برای تکمیل طرح‌ها در سال گذشته (با اشتغال حدود ۸۸۰ نفری) محقق شد. در برنامه امسال راه‌اندازی سه طرح فولادسازی سفید دشت، نی‌ریز، قائنات همراه با فعال‌سازی معدن زغال‌سنگ پروده ۴ (پس از ۱۴ سال وقفه) از محل فاینانس، راهبری بازسازی خط تولید فولاد میبد با سرمایه‌گذاری چادرمولو‌البته ابرپروژه کنسانتره روی معدن مهدی‌آباد، مد نظر قرار دارد.

صادرات ۲,۴ برابر واردات

طی سال منتهی به اسفند ۱۴۰۱ ارزش واردات محصولات معدنی و صنایع معدنی به ۵,۱ میلیارد دلار رسید. در سال قبل تناژ واردات به ۴,۶ میلیون تن رسیده بود. این در حالی است که در سال گذشته ارزش صدور تولیدات این بخش به ۱۲,۳ میلیارد دلار عبور کرد که ۲,۴ برابر رقم واردات محسوب می‌شود. تناژ صادراتی محصولات معدنی و صنایع معدنی به بیش از ۴۸ میلیون تن رسید.

سرمایه‌گذاری ۷۵ هزار میلیاردی

سیاست توجه به مناطق کم برخوردار در اقدامات و برنامه‌های مختلف ایمیدرو شامل اکتشاف، راه‌اندازی طرح‌ها، توسعه زیرساخت‌ها و غیره جای داشته است. ارزش پروژه‌های تعریف شده در این مناطق به ۷۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد و شامل استان‌هایی از جمله سیستان و بلوچستان، کرمانشاه، خراسان شمالی، فارس، کردستان و همدان می‌شود.

هوشمندسازی صنایع معدنی

ایمیدرو، با توجه به تغییرات تکنولوژی و نیازهایی که در بخش معدن و صنایع معدنی ایجاد شده، تدوین و نهایی‌سازی سند استراتژی ورود به نسل چهارم تکنولوژی؛ با محوریت تحول دیجیتال و هوشمندسازی معدن و صنایع معدنی را با ۱۸ راهبرد کلید زده است. در این سند، توسعه سرمایه انسانی و مهارت‌افزایی، نوآوری، فناوری و زیرساخت، حکمرانی هوشمند، امنیت فراگیر و سرمایه‌گذاری و مشوق‌های مالی، در سه بخش دولت، ایمیدرو و شرکت‌ها پیاده‌سازی می‌شوند.

تمرکز بر توسعه فناوری

اقدامات عمده ایمیدرو در توسعه فناوری شامل بومی‌سازی کامل خط تولید هیدرات‌های ویژه و راه‌اندازی آن در سال جاری، همکاری با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و تهیه فهرست اولویت‌های فناوریانه، مشارکت در سرمایه‌گذاری تولید سوخت جامد از لاستیک و پلاستیک (به عنوان کمک ذوب در کوره‌های صنایع معدنی)، عقد قرارداد با سه شرکت دانش بنیان با هدف تولید ممبران شیرین‌سازی آب، جذب و ذخیره‌سازی گاز CO2 کارخانه‌های احیای مستقیم و همچنین دستگاه شبیه‌ساز دامپتراک است.

تولید بوهمیت

در راستای ورود به حوزه‌های جدید دانش، تولید بوهمیت از نفلین سینیت در مرکز تحقیقات آذرشهر بومی‌سازی و ثبت اختراع شده است. این ماده ارزشمند، پایه تولید انواع کاتالیست‌ها و جاذب پایه آلومینیایی است. علاوه بر این، راه‌اندازی واحد نیمه صنعتی ساخت پایه و کاتالیست نفتا اکسترو (HSD)، در سال گذشته (از مرحله طراحی، تأمین تجهیزات، ساخت و نصب) با استفاده از مواد اولیه سنگ آهک و سنگ نفلین از معادن استان آذربایجان شرقی در مرکز آذرشهر انجام و محصول آن تولید شد.

راه‌اندازی سامانه جامع بومی‌سازی

یکی از اقدامات مشترک ایمیدرو و انجمن فولاد در حوزه بومی‌سازی و کاهش ارزبری، فعال‌سازی سامانه جامع بومی‌سازی زنجیره فولاد و بازرگاری ۲۶ هزار قلم کالای بومی شده، است. همچنین شبکه‌سازی هدفمند در کسب و کارها، تجمع و یکپارچه‌سازی نیازمندی‌ها و توانمندی‌ها، ۱,۷میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی حاصل بومی‌سازی طی ۳ سال گذشته و برنامه‌ریزی برای توسعه سامانه مرتبط با بومی‌سازی سایر مواد معدنی، از جمله اقدامات ایمیدرو در توسعه بومی‌سازی و دانش به‌شمار می‌آیند.

فراهم‌ساختن بستر جذب سرمایه‌گذاری

ایمیدرو براساس یکی از استراتژی‌های پنج‌گانه خود تحت عنوان اتصال به زنجیره جهانی اکتشاف، استخراج و فرآوری معادن و صنایع معدنی، برنامه‌هایی همچون کشف منابع معدنی متنوع جدید، فراهم‌ساختن بستر مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، سرمایه‌گذاری اکتشافی در مناطق محروم و دارای پتانسیل معدنی، ایجاد اقتصاد چندمحصولی و کشف فلزات استراتژیک و تأمین خوراک مورد نیاز صنایع را دنبال می‌کند. از سال ۹۲ تا سال ۱۴۰۰، ۸۱،۱۴۰ پهنه اکتشافی به مساحت کل ۴۸۹ هزار و ۴۴۳ کیلومتر مربع به ایمیدرو و شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران واگذار شد که اکنون کمتر از ۷۲ هزار کیلومترمربع در اختیار این سازمان (و شرکت تهیه و تولید مواد معدنی) است و مابقی آزادسازی شده‌اند. این سازمان در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۲ هزار و ۲۵۰ میلیارد ریال در حوزه اکتشاف سرمایه‌گذاری کرد. نتایج مطالعات اکتشافی سال‌های گذشته به دریافت ۱۶۶ پروانه اکتشافی و ثبت ۵۱۱ محدوده امیدبخش منجر شد. ارزش ذخایر برجای اکتشافات انجام شده نیز طی سال‌های ۱۴۰۱ تا ۹۲ حدود ۲۸,۸ میلیارد دلار است.

طرح مواد معدنی حیاتی و راهبردی

ایمیدرو با توجه به نیاز صنایع کشور به مواد معدنی حیاتی و راهبردی و با هدف توسعه زنجیره تأمین این نوع مواد معدنی، از سال ۱۴۰۰ اقدام به برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت هدفمند در حوزه مذکور کرد. براین اساس، ۲ برنامه کوتاه مدت و بلندمدت برای دستیابی به اهداف تعریف شد. برنامه کوتاه مدت شامل تدوین نقشه راه مواد معدنی حیاتی و راهبردی با تمرکز بر نیاز صنایع داخلی، ارزیابی و رصد بازار داخلی و تولید داده‌های معتبر برای تصمیم‌سازی و اجرای برنامه بلندمدت بود و در سال ۱۴۰۱ اجرایی شد. برنامه بلندمدت نیز در سال جاری آغاز شده و هدف اصلی آن، توسعه فعالیت‌های اجرایی ایمیدرو در زمینه اکتشاف و استحصال مواد معدنی حیاتی از جمله آهن، منس، طلا، کربالت، لیتیوم، بوکسیت، بتیمون، زغال‌سنگ، مولیبدن و غیره، توانمندسازی بخش خصوصی و شرکت‌های دانش بنیان برای ورود به زنجیره تأمین و آگاهی بخشی و ایجاد شبکه ارتباطی برای فعالیت در حوزه مذکور است.